

BESZÁMOLÓ

az MTA-ELTE Autizmus Szakmódszertani Kutatócsoport (MASZK)

“Mit aD A Tanárod az Autonómiához?”

Digitális autonómia-támogatási és inklúziós módszertanok evidencia alapú fejlesztése a közoktatás számára, autizmussal és intellektuális képességzavarral élő tanulóknak

című projektjének 3. kutatási évről
(2023. szeptember – 2024. szeptember)

Előzmények és célok

Az MTA-ELTE Autizmus Szakmódszertani Kutatócsoport (MASZK; <https://maszk.elte.hu/>) 2016-ban alakult, de több évtizedes szakmai múlttal rendelkezik az autizmus területén. Fő célja olyan pedagógiai módszertanok fejlesztése és elterjesztése, amelyek tudományos bizonyítékokon alapulnak és javítják az autista gyerekek és felnőttek, illetve családtagjaik, pedagógusaik és kortársaik pszichológiai jóllétét, életminőségét, elősegítik az autizmussal élő emberek társadalmi inklúzióját.

A félidős beszámolóhoz benyújtott kutatási tervnek megfelelően kutatócsoportunk a 3. évben két meghatározó kutatási irányt folytatott.

1. kutatás címe: Autizmus és szülői életminőség: védőfaktorok feltárása nemzetközi kutatási együttműködésben (*Autism and Parental Quality of Life: Exploring Protective Factors in an International Research Collaboration; ASP-PROCOLL*)

CÉL: Korábbi - nemzetközi együttműködésben zajló - életminőség kutatásainkat tovább gondolva 2023-2025. közöttre terveztük új vizsgálatainkat magasan funkcionáló, iskoláskorú autista gyermekek szüleinek életminőségére pozitív-protéktív módon ható tényezők feltárásával, valamint a tanulók és szülei életminőségének és ellátással, köznevelési helyzettel való elégedettségének megismerésével. Fenti vizsgálatok unikálisak, a hazai helyzet értelmezésére és nemzetközi együttműködésben történő összevetésre is alkalmasak, mivel partnereink (Ausztrália, Egyesült Királyság, Malájzia, Románia, Spanyolország és Szingapúr) hasonló módszertannal végeznek paralel vizsgálatokat saját országaikban.

MEGVALÓSÍTÁS: 2023. nyarán két hazai (egy fővárosi és egy vidéki) centrumban a tervezettek szerint lezajlottak vizsgálataink 37 tanuló és 40 szülő részvételével. Az adatok bevitele, az adattáblák megtisztítása és az angol nyelvű adattábla létrehozása megtörtént. A 2023/2024-es akadémiai év első felében az első elemzések megvalósultak. Ennek kapcsán együttműködés -

közös publikáció előkészítése - zajlott az ausztrált partnerrel, a további közös elemzések folyamatban vannak.

DISSZEMINÁCIÓ: Tárgyévben sikerrel nyújtottuk be az első nemzetközi szakmai disszeminációra két absztraktunkat a 2024. októberében megrendezésre kerülő International Congress on Neuropsychiatry (Melbourne, Ausztrália) konferenciára. További hazai konferencia előadásokat és egy nemzetközi peer-reviewed publikáció (Q1/Q2) elkészítését tervezzük, a korábbi gyakorlatunk szerint.

FOLYTATÁS: Az előremutató eredmények alapján az eredetileg 60 fő (30 tanuló és 30 szülő) részvételével tervezett kutatást további adatfelvétellel (újabb 40 fő: 20 tanuló, 20 szülő) kívánjuk bővíteni a 2024/2025-ös akadémiai évben. Fentiekkel megalapozottabb hazai következtetésekre és a nemzetközi összehasonlítás kapcsán jobb rétegezett mintavételi mutatókra számítunk, ami a publikálhatóságot tovább erősíti.

2. kutatás címe: Autista tanulók autonómiájának támogatása a DATA-rendszerrel, iskolai kontextusban

CÉL: A kutatócsoport korábban számos olyan kutatásban vett részt, amelynek során mobilapplikáción alapuló digitális támogató- és oktatórendszer fejlesztése valósult meg autista tanulók számára. A legutóbbi a Digitális Autonómia-Támogatás az Autizmus spektrumon támogató rendszer (DATA, <https://data.aosz.hu>; <https://app.data.aosz.hu>) amely kiválóan alkalmazható autista tanulók iskolai életének kiemelt digitális támogató eszközeként. A kutatásunk során kettős célt tűztünk ki: egyrészt a DATA-rendszer alkalmazhatósági vizsgálatát speciális iskolai környezetben, másrészt pedig a DATA-rendszer önállóságot támogató szerepének tesztelését papír alapú eszközökkel összehasonlítva.

MÓDSZERTAN: A kutatásunk tervezett terepkísérletében validálni kívánjuk a kialakított módszertan alkalmasságát az autista tanulók autonómiájának, önállóságának előmozdításával, eltérő tanulási környezetekben. Kutatásunk egy legalább 10 tanulót magában foglaló single-case (saját-eset kontroll) vizsgálatsorozat, melynek fókuszában a folyamat algoritmusok két eltérő platformon való alkalmazásának összehasonlítása áll. Módszertanilag több mérési időpontban detektáljuk a fókuszaink szerinti releváns tényezőket, jellemzőket (potenciális különbségeket). A vizsgálatsorozatunk mérései pedagógus kérdőíven (profilírozás), szülői interjún (kontextus és mélyebb megértés) és a tanulóval való aktív támogató folyamat precíz, protokoll szerinti megvalósításán és dokumentálásán alapszik.

MINTA: Tervezetten minimálisan 10 (kb. 10-15) 6-14 év közötti, speciális általános iskolai autista csoportban tanuló gyermekek és pedagógusaik kerülnek bevonásra.

MEGVALÓSÍTÁS: A projekt 3. évében kidolgozásra kerültek a kutatásban használt segédletek és mérőeszközök:

- Munkaanyag a DATA-rendszer bevezetéséről
- Pedagógus kérdőív
- Tanuló kérdőív
- Pedagógus interjú-vázlat
- Szülő interjú-vázlat

A toborzás jelentős része ebben a projekt időszakban megvalósult, a résztvevő intézmények (5 intézmény) és pedagógusok készen állnak a kutatás elindulására. A kutatócsoport megszerezte a kutatásetikai engedélyt.

TÁRSADALMI JELENTŐSÉG: Legfontosabb várt átfogó hatásként elsősorban az autista tanulók iskolai és társadalmi autonómiájának és inklúziójának erősödését szeretnénk elérni. Az autista tanulók sajátos pedagógiai módszertani igényeivel kapcsolatos ismeretek további elmélyülését várjuk a közoktatás speciális csoportjaiban dolgozó támogató szakemberek körében. Járulékos hatásként bízunk abban, hogy a DATA-rendszerrel a közoktatás digitalizációjának bővülő profiljához is hozzájárhatunk.

Nemzetközi kapcsolatok

Együttműködésünk folyamatos Valsamma Eapen professzorral (University of New South Wales, Ausztrália), Kathleen Aspiranti-val (Department of Educational, School, and Counseling Psychology, University of Kentucky), valamint Ryan Kellems-szel (Brigham Young University, Provo, Utah, USA). Ez utóbbi kapcsolat erősségét mutatja, hogy kutatócsoport vezetőnk, Szekeres Ágota 2024/2025. tanév őszi félévét Fulbright kutatói ösztöndíjjal a BYU-n tölti. A nemzetköziesítés jegyében 2023. október 18-án nemzetközi workshopot tartottunk a DATA-rendszer nemzetköziesítési lehetőségeiről. Új nemzetközi kapcsolatokat is építettünk ebben az évben, hiszen 2024. július 1-én fogadtuk a Christian Lindmeiert (Martin Luther University, Halle-Wittenberg) és Bettina Lindmeiert (Leibnitz University, Institute of Special Education, Hannover), akikkel a lehetséges együttműködések tekintettük át. Új partnerük még Lai-Sang Iao (Nottingham Trent University, UK).

Tehetség gondozás

Kutatócsoportunk tagja, Németh Vivien 2024. június 25-én védte meg doktori disszertációját, amelynek címe: „Csak azt szeretném, ha boldog lenne...” Autista gyermekek és felnőttek lehetőségei szülői perspektívából". Elérhető [itt](#). Kutatócsoportunkban jelenleg 4 doktorandusz hallgató vesz aktívan részt. A gyógypedagógus képzésben résztvevő BA és MA szinten tanuló hallgatók nagy arányban vesznek részt a kutatócsoport kutatásaiban és írják a szakdolgozataikat a fenti témákban.

Társadalmi hatás, hasznosulás

Kutatócsoportunk tagjai mind hazai, mind nemzetközi konferenciákon folyamatosan disszeminálják eredményeinket. 2024. június 6-án megszerveztünk egy konferenciát „nem kartoték-adat” - Dialógusok az autizmusról 2024 címmel. (https://barczy.elte.hu/dialogusok_2024). Emellett jelentős arányban kapunk meghívásokat különböző szakmai rendezvényekre, amelyek megerősítik azt a célunkat, hogy a köznevelés és az ellátórendszer számos szegletébe el tudjuk juttatni kutatási eredményeinket, valamint a gyakorlat számára releváns és közvetlen következtetéseinket, ezáltal hozzájárulhatunk az emberi sokszínűséget értő és támogató, autizmus tudással felvértezett pedagógusok aktív és sikeres szakmai működéséhez.

Budapest, 2024. szeptember 30.

Dr. Szekeres Ágota
Kutatócsoport vezető
2022. szeptember 1-től

Dr. habil Győri Miklós
Kutatócsoport vezető
2022. augusztus 31-ig